

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi téren, a hídkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi nyolcra 3 l. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik.

A nyilvántér cikkeik sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középpont, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

1865-dik évi folyamára.

Egészévre . . . 12 forint.
Félévre . . . 6 „
Évnyegyedre . . . 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középvezetési könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

Politikai szemle.

(D) A porosz alsóház is nyakig benne van a passzív ellentállás hírában s annál bajosabban hiszik, hogy küzde s a kormány közt kiegyenlítés jöhessen létre, mert részint Bismarck pár évi diktatorias kormányzata már is sok keserű emléket hagyott hátra a szabadelvűek szívében, részint pedig, mert a kormány párt és ellenzék egészen másképp értelmezi az alkotmány szavait, s mind a kettő azt vitatja, hogy ő a törvény közszólóján áll.

A képviselőház azt állítja, „hogy a kormány semmi kiadást nem tehet, a melyet a törvényhozás mindhárom tényezője u. m. a korona, s a felső- és alsóház jóváhagyásával nem szentesített.

A ministerium pedig ezt így értelmezi, hogy a kormány minden kiadáról rendelkezhetik, melyet a törvényhozásnak nem mind a három tényezője tagadott meg. Minthogy a porosz felsőház az új katonasági rendszer bevezetése s az erre szükséges adó megszavazására nézve a kormányt tart, ezáltal a kormány azt hiszi, hogy így a törvényhozás két része u. m. a korona és felsőház a kormányt elve mellett levén, neki joga van a két rész véleményét a harmadik ellenében érvényesíteni.

Hogy ily ellenkező értelmezéssel hogyan lehessen egyetértést remélni a képviselőház és kormány közt, az nehezen felfogható. És így nem is lehet mást várni, minthogy a kormány makacsan megmarad szándéka mellett, az alsóház pedig támaszkodva azon alapjogára, mely neki az adó megszavazást az alkotmány garanciájaképp biztosította, mindannyiszor meg fogja az adót tagadni, míg a kormány által az országra erőszakolt reform a hadsereg praedjudiciós újja szervezése kérdésénél, a közvélemény kívánatára, a porosz nép akaratára iránt a kormány alkotmányos tisztelettel nem viselkedik.

Természetes, hogy a kormány menni fog tovább eddigi útján, legkevésbé sem hajtva az alsóház elveire; és fogja az adót szedni megszavazatlanul, belőle erős katonai hatalmat szerez, melylyel nemcsak a kamarát, de ha szükség azon népet is leverheti, melynek közvéleményét a kamara képviseli.

Az alsóház protestál, remonstrál, velős és igazságos szónoklatokat tart; Bismarck gróf pedig mind ezt nem veszi számba, közgei híven kiabálják, hogy a tény a jog, hogy a kamara nem érti a haladó idők szavát, midőn magát észélytelenül passzív téllenségre kárhoztatva, oly eszme mellett küzd, mely már tényleg nem létezik.

A porosz kormány bölelete szerint a kormány minden intézkedése mit hatalma által kivívott tény és baladás, a valódi eszelekvő polgár csak az, ki e tényekben látja a jog folytonos alakulását, következésképp e tényeknek az addig létezett pozitív jogokat mindannyiszor feláldozza.

És ezt a népek önkormányzatának akarják nevezni, midőn azt követelik, hogy a képviselő testületek ne legyenek többek a ministeriumok viszhangjainál, s a törvényhozás egyik tényezőjének nem lehet jobb teendője, mint a másik tényező akaratja előtt meghajolni a nélkül, hogy ez az ő akaratját s meggyőződését legkevésbé tekintetbe veszi.

Mi valóban nem értjük, mire való akkor a képviselő, ha neki más feladata nem lehet, mint fejtegetni a kormány czéljai előtt.

És hogy a porosz kormány ezt követeli az alsóháztól, azt tette kimutatta, midőn 1863 ban október 13-án a képviselőház feloszlatta a miatt, hogy az nem pártolva, a katonaság újja szervezését, az arra kívánt tetemes adót megszavazni nem akarta.

Most újból összehívták az országgyűlést; a király kijelenté, hogy szíve szerint obajtja az alkot-

mányviszály kiegyenlítését, a királyi kormánya azonban ezen kiegyenlítés lehetőségét csak abban látja, ha az alsóház feltétel nélkül bódolni fog a kormány czéljának, melyet hogy nyomatékossá legyen, a királyának tulajdonít; s így a királyi felség sértetlen méltóságát használja vértjeül, a mi alkotmányos államban sehogy sem megy, mint a mi vagy a közvéleményt köti le, vagy a vizsályt a király és nép közt létezővé alakítja át, minek aztán éppen a királyi méltóság sérthetlensége miatt természetes következménye az abszolutizmus.

A német nép tudományosan igen mivel nép, de hogy nem bír valódi alkotmányos érzékkel, az ehhez hasonló jelenségek eléggé tanúsítják. Nem hiszünk, hogy az angol, belga, vagy más alkotmányosan kifejezett nép, bármely pártjából alakult kormánya valaha a képviselőházat azon kényszerítő nyilatkozattal lepte meg valamely kormányprogrammal, hogy az a király akarata.

Ott, hol a királyok akaratát akarata van, nincs alkotmány, ez már autokratia. A király akaratát alkotmányos fogalom szerint csak az élet, a mit a kormány a képviselőházak szavazata alapján törvényül vagy rendszabályul megállít, s így a mely kormány a képviselőháznál kisebbségben marad, azt az alkotmányos uralkodók elszokták bocsátani, helyükbe olyat nevezvén, mely a képviselőkkel egyetérténi képes.

Alkotmányos elv szerint a képviselő közvéleménye által kell kormányozni; a porosz elv szerint csak a kormány akarata s czéljai szerint lehet képviselőküldni.

Nagyon természetes, hogy e lealázó elvet a porosz képviselőház el nem fogadhatja, és így valószínűleg most sem fogja megszavazni a hadi budgettet, s minthogy a képviselőháznak a kormány fegyveres erejével szemben csak a jognak megtompított fegyvere áll rendelkezése alatt, az szét fog megingni oszlattatni, a nemzet passzív állásban marad, a kormány pedig tovább viendi activ szerepét, míg fizetett közgei kigyót, békát kiáltandának azokra, a kik a kormányt tényei helyett a törvényt nézve törvénynek, az egyedüli alkotmányos fegyvert, a passzív ellentállást tartják kezükbe, s elveik s meggyőződésük miatt nem cselekedhetve, magokat a téllenség számlázására kárhoztatják, a kitörés vértanúságát hordozva törvényes meggyőződésükért.

Ők a kormányt meg nem állíthatják útjában, főként, ha az joggal hivatkozott a király akaratára, mert így a király, kihez a pártok közti bírói szerep szokott illeni, már előre az egyik párthoz adta tekintélyét, mi által a másik párt tetetlenné vált, s csak az időtől várhatja gyógyulását.

Poroszországban a győgszer hatása hosszadalmas, mert ott az állam pénzügye jól áll, a nélkül, hogy a nép adóképesége ki volna merítve. Az adó megszavazási jog csak ott erős fegyvere a vis inertiaének, a hol a kormány deficitekkel küzd s hitelezésekre kell folyamodnia. A porosz pénzügy nem ismeri a deficiteket, s csak most készíti elő a kormány azon politikát — a nagy hadsereg tartását — mely öt később deficitekbe, s adósságokba merítendi. Az alsóház óvakodik ezen pazar rendszer ellen, a kormány azonban megy tovább a maga útján.

E helyzetben a porosz közvélemény a passivitás egyedül lehető politikájához folyamodik, melyet a „Weser Zeitung” eképp tolmácsol: „Mi fog ez összeültetésből történni? Az senki be nem láthatja, de éppen ily válságoknál a legjobb s legbiztosabb mód, hogy mindenki teljesítse kötelességét, s egyébre ne gondoljon. Egyes rendszabályok felett lehet alkudozni, de nem az alapjogok felett. Jóbb ezeket erőszakoltatni hagyni, mint önként feladni.”

Marhatenyésztésünk érdekében.

Általános s fájdalom igenis igazolt s számokban kimutatható a panasz, hogy hazánkban s különösen a Királyhágón inneni részből egyenes s közvetett adó s behozott szükséges és fényűzési cikkek árában évenként sokkal több pénz szivárogo ki, mint a mennyi kiviteli cikkekért vagy katonaság stb. útján bejön. Ki lehetne tehát csaknem mathematicai bizonyossággal számítani, hogy — ha a viszonyok nem változnak — mikor fog az utolsó forint kivándorolni e boldogtalan, mesterségesen az elszegényedés felé terelt országból. Ezen számításokat, melyekben a tevők megállapítása jelenleg úgy sem tőlünk függ, mellőzve, azon, fájdalom igen kevés, hatalmunkban álló eszközök közül, melyekkel az országos végeleszegénye-

dés percit ha nem is a jövőből kitörölni, de azt legalább elodáboznunk lehetne, míg talán az oly szükséges segély más irányban is megérkezik, csak egyre akarjuk figyelmeztetni e lapok olvasóit.

Ha szét nézzük kiviteli cikkeink közt, melyekért idegen pénzt várhatunk be e kis hazába, okvetlen első helyen a szarvasmarha áll, mely mint hizott s mint igavonó marha, közkedvességet vívott ki magának a szomszédos világpiacra, s tetemes összegeket hozhat be az országba.

Midőn azonban örömmel utalunk e fontos kiviteli cikkeinkre, mint az elszegényedés elleni egyik erős, habár nem is kielégítő fegyverünkre: fájdalommal kell kijelenteniünk, hogy hazánk kiviteli marhakereskedése is gyarapodás helyett, eddig ugyan még lassan, de évről évre csökken.

E fájdalom körülmény nem került el gazd. egyetli választmányunknak, nem az állattenyésztési szakosztálynak figyelmét sem, s az ottani kezdeményezés kifolyása némileg e cikksorozat is, melynek egyetlen czélja a gondolkodó gazdák figyelmét e bajra felhívni, s kijelölve a baj okaitól a fontosbakt, megemlíteni elhárításukra pár eszközt.

Kiviteli marhakereskedésünk csökkenésének 2 főokát gondolhatjuk, egyik, ha az erdélyi marhánál czélszerűbb, olcsóbb jármos marhat állítanak elő a világpiacra, kedvezőbb körülmények közt üzhetvén, olcsóbban láthatnák el hasonmóságú hússal a nagy városokat mint mi, s így elveszítne marhánk egy szerencsés betétylárás mellett, eddig kivívott népszerűségét; másik, ha marhatenyésztésünk úgy hanyatlának, hogy a vevőket mennyiség vagy minőség tekintetében, vagy egyik tekintetben sem lennének képesek kielégíteni, s így a vevők másfelé kénytelenül fordulni, marhánkat a világpiacról nem egy czélszerűbb faj, de saját marhánknak számban s jó tulajdonaiban csökkenése, saját hanyag könnyelműségünk szorítaná le, mely gátol a kedvező körülmények helyes fel fogadásában, mely nem engedi kizsákmányolnunk az egyszer nyert előnyöket.

Arról, hogy az erdélyi marha, különösen mint jármos barom, hazánk Királyhágón tül birtokosai, de szomszéd külföldiek által is mily kitűnőnek tartatik, legbiztosabban meggyőződhetni nagyobb vásárainkon, melyek talán soha nem folynak le egy vagy más idegen ember tetemes vásárlásai nélkül; meg ha figyelemmel kísértük, mily nagyszámú ökröt hajtanak ki csak a b-hunyadi kúpeczek is, az aradi, különösen pedig váradi s debreczeni vásárokról, s ha halljuk mennyivel jobbnak tartják Királyhágón tül gazdaságaink általában az erdélyi jármos ökröt az ott neveltéknél, minthogy a mieink, nézetek szerint, kurtább, erősebb, csontosabb lábúak, ennél fogva sokkal tartósabbnak találtnak a kemény munkában s nagyobb testükben a mustra korokban meghízásra is több hajlam és képesség látszik lenni mint a pusztai marhák általában véve. Hogy mily becses a bécsi piacon az erdélyi hizott ökr, azt leginkább megmondhatják marhakereskedőink, kiktől sokszor hallám, hogy mig magyar marha van a piacon, addig másfelének árát sem kérdezik, s kik ez üzletben, ha kellemetlen conjuncturák közbe nem jönnek, pár év alatt rendesen megkettőztetik vagyonukat.

Marhánk jó tulajdonai közkedvessége, keresettségé nem szünnvén hát még meg, a kiviteli kereskedés pangásának, csökkenésének okát a másik bajban, munkatenyésztésünk csökkenésében, hanyatlásnak indultában kell keresnünk, hol azt okvetlen meg is találjuk; mert nem csak évről évre kevesebb marha jelenik meg hazai vásárainkon, de a megjelent minőségében is okvetlen feltűnik, részrehajlatlan szemlélőnek, a gyengülés, satnyulás. De hát mi okozza ezt?

Okozzák egyszer magok a megváltozott viszonyok, vagyis helyesebben mondva az, hogy marhatenyésztésünket a változott viszonyokhoz mindedig nem alkalmazhattuk. A legkitűnőbb szarvasmarhat Erdélyben, eddig köztudomás szerint, részint a semmi földdel nem bíró, földmiveléssel el nem foglalt, a mások birtokán azonban az urbéri viszonyok fenálltát, mint szellőre a földbirtokos saját érdekéből is eredő beleegyezésével, később a

viszonyok rendezetlensége s a birtokos elnézésével marhat tartható s tartó, egészen a marhából, s így egészen is nehány darab marhájukból élő emberek, s talán még inkább a rendezetlen határokon szerte szét lakó pásztortok, ugynevezett hadályosok nevelték, kik használnván urok tenyész bikáját csekély, vagy gyakran semmi szolgáltatért, a jó vértü bornyut a rendes legeltetésen kívül, éjjelenként a tilalmasban, s gyakran az örzésükre bizott vetésekben is kővéren kitarván, mi a kifejlés egyik fő-feltétele, a 3—4 éves tulkot aránylag olcsón egy-egy vagyonos földmivelőnek adják el, ki azokat betanítva, s 1—2 évig csöndesen, kimélve használnván jó drágán, szép haszonnal béres ökörnek adta el egyenesen a nagy birtokosnak, vagy marha kúpecznek.

A tagosítás áldása naponkint bár lassan, terjedvén az országban, a birtoktalanok más tulajdona jogtalan bitorlásától elesnek, tagbéli határ-pásztorait pedig minden birtokos könnyebben ellenőrizheti, s így a visszaélés útja nagyrészt el van zárva. Ennek megszüntével azonban, tagadhatlanul egy lézág, egy hiány is támad marha-tenyésztésünkben, miután még eddig a nagyobb birtokoknak nem érte meg a kor szavát, nem karolták fel saját hasznukra ügyét kellőleg, mit eddig helyettük eligazítottak saját nagy birtokaikon idegenek.

A körülmények változása által igényelt tenyésztő s marha-nevelői szerep fölvételének elmulasztását hiszem tehát én szarvasmarha tenyésztésünk mennyiségbeli apadása első okának, s e bajon segíteni csakis azáltal hiszem lehetőnek, ha az eddig főként, hogy így szóljak, a proletariatus által a nagy birtok bitorlásával üzött marha-tenyésztést s tartást saját javukra a nagy birtokosok fogják üzni.

Hasonlag a viszonyok változásának kifolyása ama másik körülmény is, hogy jó tenyész bika, mely a czélnak teljesen megfeleljen, általában kevés van az országban, helység pedig számtalan olyan, melyben még talán bika bornyu sem található, mióta tágulván a kis s nagy birtokos közti patriarchalis viszony, ez amarról e tekintetben gondoskodni kötelességének nem tartja. A tintás üveg s rovatok kimutatások tömkelegébe merült megyei s városi adminisztráció pedig, mely annyira szereti magát a községek vice gondviselésének képzelni, nem ér rá ma körül tekintve e hiányt észre venni, s pótlásáról gondoskodni; bár el kell ismernünk, hogy a gazd. egyetel megkeresése folytán a k. kormány szék egy czélszerű bikáknak minden község által szerzését elintéző rendeletet is bocsátott ki. Nem lévén falusi bikák, vagy nem illő számmal, mikor a tehénben a nemi ösztön felébred, ha azt a tulajdonos észre veszi is, másik, harmadik faluba kell a tehenet hajtania, hol egy pártfogója lakik, vagy valami rokonság útján bikához juthat. Tudjuk, hogy a tehén folytatási ideje rövid, 1 legfeljebb 3 napig tart, igen gyakori hát az eset, hogy ha az saját ösztönéből nem jutathat a csordában bikához, szükségét gazdája észre sem veszi, vagy már oly későn, hogy mire a messze levő bikához hajtják, annak már nem áll meg. Kinek van, a környék lakosai által egyszerű mászor igénybe vett saját bikája, ez állításon igazságát bizonyosan maga is tapasztalta, s ki számba veszi, hogy egy helységben levő tehének összes számából évente, mely nagy % marad e miatt meddön, okvetlen kezét fog velem azon állításomban, hogy marha tenyésztésünk számbeli csökkenésének második főoka a községi bikák nem léte, s az adminisztratio hanyagsága, mely arra nem figyel, hogy magának minden község czélszerű bikákat illő számmal szerezve akár tulajdonul, akár haszonbérben dologra vagy pénzért, mint ez elvéve egy-egy helyen még most is történik, ezáltal nyomasztó adója leróvásában sikereseb marha-tenyésztés által gyámoltatlanság.

Marháink számbani apadásán tehát, a nagy birtokosok részéről föllátható gulyák, s a községekben községi bikák szerzése által kellene segítenünk, mellőzve most az oly szükséges adó leszállítás kérdését, hogy ne legyen kénytelen a szegény ember pótom árért bárd alá adni tenyész teheneit. Itt még

meg kell jegyezni azt, hogy e két dolog kölcsönösen föltétele is egymásnak, mert a helységek czélszerű békák csak a nagyobb birtokokos válogatott s fajhűséggel bíró nyájából vehetnek, vagy bérelhetnek, ezek azonban marha-tenyésztést, törzsnjájakat, csak akkor állíthatnak, csak akkor elegyedhetnek a haszonra némi kilitással nemestenyész állatok gondos s költséges nevelésébe, ha biztos kilitásuk lesz, az eddig sokkal inkább jövedelmező vett bornyu nevelés helyett tett költségeiknek tenyész már ha eladás a vagy bérlet utján kamatos megtérítéshez.

Ennyit a szám csökkenése okai s ezeni lehető segélyről.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ írja: Az „Öst Deutshe Post“ jan. 25-ki száma egy cikket közöl a jegy alatt, melynek címe: „Zur ungarischen Frage“

E cikkben egy beszélgetés mondatok el, melyet állítólag Deák folytatott egy oly férfival, ki 1861-ben a határozati pártba tartozott.

E beszélgetés, úgy mint azt a cikkíró előadja, hiányos, sőt némely lényeges részében elferdített.

Deák sokszor szól a fenforgó politikai kérdésekről, szól pedig tartzkodás nélkül, mert nem titkolja nézeteit.

Szólt bizonyosan oly barátai is, kik 1861-ben a határozati pártba tartoztak.

Deák gyakran, midőn magán körökben az összehívandó országgyűlésről, s az erre vonatkozó oetroirozások lehetőségéről volt szó, határozottan kimondotta azon nézetét: hogy

minden oetroirozás njabb törvényszegés volna, s a megnyugtató békés kiegyenlítésnek még lehetőségét is megsemmisítene; mert az oetroirozás utján összehívott országgyűlés nem volna törvényes és alkotmányos, nem volna jogosítva törvények végleges alkotásába bocsátkozni.

Ha azonban ily oetroirozások mégis megtörténének, ha az országgyűlés alkotmányellenes módon hívatnék össze, ő még akkor is kész volna elfogadni a nép bizalmából eredő megválasztást, s elfoglalni a képviselői állást, mert kívált nehéz időkben a népet elbagynunk nem szabad.

De nem azért tenné ezt, hogy az ily módon alakult országgyűlésen törvények végleges alkotásában vegyen részt, hanem azért, hogy a nép nevében és érdekében felszólalhasson, s elvtársaival együtt elmondhassa a Felségének, hogy alkotmányos uton lehet egyedül reményleni az óhajtott célunk elérését, az alkotmányos utat pedig csak úgy lehet követni, ha a „sanctio pragmatica“-nak, mint alapszerződésnek, minden pontjai és feltételei szorosan megtartatnak.

Azon phrasisek pedig, miket a cikkíró, mint Deák által mondottakat hoz fel, minők például: a jogtérnek feléről, két harmadáról és kilenc-tizedről lehető leszorítás, a tollvonás általi mellőztetés, az ablakon általi bemenetel, szépek lehetnek talán, de mondva nem voltak.

Hiányos és elferdített az is, mit a cikkíró az eskütelésre vonatkozólag beszél.

Azt mondja ugyanis, hogy midőn azon határozati férfi, kivel Deák beszélgetett, azt a kérdést vetette föl: mit kellene akkor cselekedni, ha az országgyűlési képviselőköl itt is, mint Erdélyben történt, eskü letételét kívátnék?

Deák azt felelte: hogy ily esetben követelné, hogy az esküformában mindazon törvények megemlítsenek, melyeket az octoberi diploma megerősített; ezt meg nem tagadhatnák, s akkor ő letenné az esküt.

E hiányos előadás ellenében a valóság más-ként áll.

Deák az esküre vonatkozólag azt mondta:

hogy eddig szokatlan volt nálunk az országgyűlésen esküt tenni, s annak ő jövőre sem látja hasznát vagy szültségét.

De ha ily hiteltétel mégis követeltetnék, ő csak oly esküt volna kész letenni, melyben a fejedelem iránti hűség mellett az alkotmány iránti hűség is befooglaltatnék, s melyben a képviselő arra is kötelezné magát, hogy a „sanctio pragmatica“-t, az ország alkotmányos önállását, függetlenségét, minden töle kitelhető törvényes módon védeni, s minden részben fenntartani igyekszik.

Ezt pedig megtagadni nem lehetne.

De ák nem tett különbséget azon törvények között, melyeket az octoberi diploma megerősített, és azok között, melyeket az meg nem erősített, mert nézete szerint a törvényeknek ily osztályozása már magában alkotmányellenes volna.

De ák nem is említette az octoberi diplomát, s ily értelemben nem is említhette, mert ő változatlanul azon jogtérre áll, melyet az 1861-diki országgyűlésnek két felirata kifejtett; azon feliratok pedig az octoberi diplomát sem tartották elfogadhatónak.

Mindezeket mi Deák n a k saját szavai után írjuk, s fel vagyunk általa jogosítva e nyilatkozatra.

Kül- és belföldi levelezés.

Hátszegvidéki, jan. 29.

A „Kolozsvári Közlöny“ ez évi 10-ik számában Jordán Domokos ur által a bátszegvidéki ügyvezetést revidicált havasok birtokosaihoz intézett hazafini felszólítás engem is szólni ösztönöz.

Bizonyosan senki mint én, inkább nem éri fekvésénél és természetü tájdonainál fogva tulnyomólag ipar mezejére bivatott kis hazánkban a real-tanodák szültségét; de nézetem szerint real-tanodának csak ott van helye, hol a lakosság néposkolák utján a szükséges elemi tanulmányok, olvasás, írás, elemi számtan, földrajz, természetudományok első körvonalai stb. által képessé tételtek az ügyvezetést real tanok elsajátítására, melyek nélkül a real-tanodának is csak azokon keletlen tanításait kezdeni, maga is csak elemi iskolává válna. Tehát igenis helye volna a székelység közt, szász földön és jelentékenyebb városainkban. Hátszegvidékén azonban, hol a nép legnagyobb része Jordán Domokos ur saját szavai szerint kevéssel áll barmai relett, vidéki real-tanodát állítani bizonyosan a legelbibáztottabb lépés volna. Vagy talán mindketten egyet akarunk, és csak az elnevezésben különböztünk?

Néposkolákat uraim! néposkolákat ha csak a legnélkülözhetetlenebb alappal is, de mentől több számmal, majd lassan belédesedik a nép is, és önmaga fogja azokat fenntartani. E részben a mlts egyházi főtanács által a megyei oktatásügy érdekében gr. Kun Gothárd elnöklété alatt kinevezett bizottmány több ízben dícséretesen működött is, és főleg az elnöklő gróf ur saját maga mindennütt fényes példával ment elől az adakozásokban, és ezek nyomán két új iskola már életbe lépett, nehányunk alakulása pedig reményben van, csak nem kell kifáradni új meg újjak elakításában, és ha majd eljön az idő, melyben a nép tömege átment az elemi tanokon, akkor lessz ideje a vidék számára real-tanodára is gondolni; és akkor lessz teljesülve a Jordán Domokos ur ójaja, hogy e völgynek is ezzelemi éjjét az értelem és mívelődés napja világítsa.

Egy, azon havasok birtokosai közül.

Maros-Ludás, jan. 18.

M. Bogáthot terjedelmes vidékünknek még 3 év előtt legzadagabb szültségét, a két évi aszály s a mult évi iszonyu jégvihar és vizáradás oly szánandó nyomorúságra juttatták, hogy ma már anyagilag alig lézenghet a társadalmi életben. A leg-

jobb gazdáknak, jobb körülmények közt áldásozó ereje, ma ma az inség küldelmei közt fogy. Szóval megakadt az ér, melyen a szív élenyész vére nemesen folyt be e vidék magasabb társalmi életének kiküzdésére. De hol a szültség legaggasztóbb, ott legközelebb van a jó Isten igralma.

Királyhágóntli testvéreink megemlékeztek rólunk, s Bogáth njog az 918 o. é. frt szeretet-adományban részesült, melyet sz. gr. Kornis Ilon, hazánk szép lelki leánya gyűjtött s küldött gr. Mikó ö mltóságához, ki annak kiosztására hazánk egyik legegyszerűbb s jellemesebb férfiat mlt. Szilvási Miklós urat bízta meg. Mlt. Szilvási ur e hó 18-án Ludason osztá ki a kegy adományt a szenvedő bogátiaknak vallás és nemzetiségi külsőség tekintete nélkül oly pontos és szigorú lelkiismereti eljárással, milyennel azt éppen az inségesekek fájdalmas közügye s az egyéni és családi viszonyokat jól ismerő s részre felelő jellemes férfiak közvetítő tanácsa és ajánlása kívánta. A kiosztott 518 o. é. frtban 72 részesült nyomoraikhoz mért aránylagosságban. Említenem sem kell, hogy a megindult szívek titokszent vágyai mit éreztek ekkor! Csak annyit tudok, hogy a kegyes adakozó és gyűjtő grófnő iránt a hála e legszebb szavai nyilvánultak: „Az urangyala tárja ki felette véd szárvait. Öltalmazza örökös jószágával s vigasztaló igralmával.“

A fennmaradt pénzüsszezből 300 o. frt Csekelaka, 100 ig Kutyfalva fog részesítettetni r. k.

Hazai intézetek

A gazdasági egylet január 18-ki közgyűlésén felolvasott titkári jelentése. (Folytatás.)

A szőlőművelési és borászati szakosztály ugyan e tárgyban már tízetesebben s nagyobb mérvben kezdte meg működését. A gazdasági va'amint bármely ipar üzlet törekvésének czélja a haszon, a fáradság megjutalmazása; a bortermelésben is csak akkor közelíthetjük meg feladatunkat, ha borainkat értékesíteni, illő árban eladni tudjuk; ha borainkat a külföld veszi meg; úgy de, ha piacot akarunk szerezni, csak oly borokat termeljünk a külpiacra, mely megnyeri annak izlését, s a kivitt megbirja, megérdemli; ezt pedig csak finomabb, jól kezelt boroknak nagyobb mennyiségben előállításával érhetjük el. Minekelőtte egy vállalatba lépünk, tisztában kell lenni önmagunkkal s viszonyainkkal a bortermelésre nézve, ennek jelen viszonyai; ez álláspontra pedig mi a feunnebb elitt irányt érve kezdünk, tanulmány és kísérlet tétel nélkül elmen juthatunk. A borászati szakosztály törekvései a mondottakra vannak irányozva. Ha vizsgálódva magunk körül tekintünk, elnem tagadtatjuk, hogy ugyaeazon terület a tőkés míveléssel megerem nyújt bort, mint a karikással; a tőkés mívelés sokkal kevesebb költségbe kerül, jobb minőségű bort ad; s nálunk mégis legelterjedtebb a karikás mívelés. Esetlegesség szüleménye az, vagy a tapasztalat kényszerülése okozza, meg nem határozatjuk, főleg, miután ha látjuk, hogy Hunyad megyében és Beszterce melett Besenyőn a tőkés mívelés sikerült; az igazgató választmány ezekből kiindulva felhívta hazánk több szőlőművelőit, hogy a tőkés míveléssel kísérletet tegyenek; a felszólítottak a kísérlet tételét megígérték. Az erdmény megmutatja, mely vidéken miféle fajokkal kellend a tőkés mívelést tovább folytatni, s mely vidéken sikerül elterjeszteni.

Borászati viszonyaink kiismerése czéljából Erdélyt és a Szilágyságot boraink eddig ismert tulajdonsága szerint felosztottuk 6 borvidékre, s minden vidéket kerületekre; vidéki tagtársaink feladata leend ezután a vidék borászati statistikáját fekvés, talaj, a bor minősége, mennyisége s több ide tartozó ke'lekek szerint egybeállítani. Osztályoztuk borainkat, s minden osztálynál, asztali, pecsenye vagy desert, és aszaboroknál a ke'lekeket, mint bi-álati alapelveket itt is megállítottuk.

Az első napokban a rekvirált eleség bőven elég volt, később azonban számuk tetemesen növekedvén szültség állott be, még pedig napról napra érezhetőbb. A legközelebb eső helységek meg voltak már adóztatva, jobban mondva ki voltak fosztva élelmökből, a távolabb eső helyekre nem merészkedtek még kikalandozni. Elhatározták tehát magukban, hogy két biztos követet küldenek Pérohoz, ki gyanutlanul várta a kedvező alkalmat a nyílt kitörésre katonáival.

A két küldötöl megízenték, hogy a „Kurucz“²³⁾ tábor készen áll megkezdni a nyílt ellenségeskedést, számuk napról napra nő, elannyira, hogy az erdőségek szülkké váltak már számukra; jöjjön tehát, vezesse őket, a legközelebbi napon már Erdőhegy²⁴⁾ alatt lesznek szerencsét próbál-

niumek. A zendülés kitörése idejében egyetlen bujdosó sem mozdult el számizetése helyéről, szeretett jelelmök elvesztése a utolsó remény szál szakadt el.

²³⁾ E szó „Kurucz“ már a Dózsa György támadásakor 1514-ben zendülőt jelentett. Leginkább használták azonban a Rákóczi hívei, kik az ellent s általában minden népet „Labancz“-nak hívták, mely elnevezés valószínűleg a „lobbanás“ szótól jön. Szirmai is írvét származtatja. S. Antoni Szirmai Hungar. in Parabolis. 37. l.

²⁴⁾ Erdőhegy (Herdős) magyar fele Aradmegyében, a fehér Körös balpartján, Kis-Jenő feléllében. Jelenleg a volt nádor Istvá- főherczeg tulajdona.

A pineze kezelést illetőleg egyesületünk választmánya kezdetben inkább horaink szükséges tanulmányozása végett egy Kolozsvárt felállítandó pineze-egylet felállítását vette czélba, az egylet a megalakulás stadiomához közel áll; ezen egyletünk tagjaiból alakult társulat egyletünk nélkülözhetetlen tevő része, a borászati szakosztály egyik alosztálya, mely jelentéseit a választmánynak rendszeren megteszi.

A megnem állapodó baladás bizonyosága, hogy szülős gazdáink a már ösmert kül- és belföldi jelesebb szülőfajokból eddig is százezreket hoztattak, s a jelen tavaszra, csak az egylet titoknoksága által, már is 8-90000 sima és gyökeres szülővessző van megrendelve. A megrendelt szülőfajok mind eddig: rizling, tramin, opporto, és furmint.

6) Egyletünk termőeinek közelebbi kiismerése és megismertetése czéljából egy állandó terménykiállítás s a termelők és vevők közti közvetítést gazdasági ügynösöket állita fel. Ezen intézet az elmúlt tavasszal örvendetes jelet adta kezdő fiatal életének s működésének, azonban úgy látszik, hogy ezen vállalat nálunk sokkal szokatlanabb, mintsem rövid idő alatt fényes baladást mutathatna fel. Ez intézet a czélunk csak úgy felelhet meg, ha kiérdemelt közpártolás védelme alatt ügynösök és gazdaközönség kezét fogva igyekeznék megalapításán és biztosításán. (Folytatjuk)

Nemzeti színház. Jan. 27. „Egy gyűrű.“

Vigj. 5 felvonásban, Birchpfeiffer Saroltától. A mai est érdekességét Follinuszné asszony föllépte képezé, kit e saison alatt ma láttunk először. Follinuszné asszony még mindig érdekes jelenség a színpadon, játékan nyugodtság ömlik el, szerepét a legapróbb részleteiben is kitűndja emelni, plasztikája finom s egyáltalán nem szorul soha a vastag színezéshez, hogy hatást vadásszon vele. A mi a mai szerepét illeti (Amadée) különösen azon jelenetben, midőn megtudja, hogy a gyűllött Richelien herezeg ugyanaz, kinek emléket gyermekkori ábrándképei közt őrzé meg, ki első gyermekkori szerelme tárgya volt; továbbá a légyottnál, midőn a herezeg követi Aimét s jelenléte nem bírja visszatartani, igen szépen sikerült. Különösen ki kell hogy emeljük pompás öltöztét, e tekintetben egyébiránt Follinuszné mindig mintaképe volt az elegantiának. A többi szereplők közt Szathmári gyöngye Richelien volt. E szerep egyáltalán nem neki való. Richelient a világít, korának a legszelemelűsabb lovagját a leghalványabb színekkel festé, sőt néhol még csak árnyékát sem láttunk annak, kit személyesítenie kellett volna. Közönség meglehetősen számmal.

Jan. 28-án Balázsné Bognár Vilma asszony első fölléptét: „Choufleuri“ és „Dajka.“ A közönség vendégünket koszorú s lelkesült tapsokkal fogadá. Csak az alak változott, a hang most is a régi, most is olyan csengő, rokonszenves mint évek előtt. Különösen ki kell emeljük a Choufleuri második felvonásában kitaláló, igazán mívelésileg sikerült parodiáját. A rossz idő, s a redouti nagy bál daczára is a közönség szép számmal jelent meg.

Különfélék.

+ Hogy Kolozsvárnak még mai napig is vannak olyan utcái, melyeken, ha az ég csak három napig ereszté meg esatornát, szinte képtelenség jární, ez olyan szomorú valóság, melyhez a hosszú évek haza úgy szólva szoktatott minden türelmes polgárt; de hogy Kolozsvárnak csak alig pár év előtt nyitot „Uj vagy színház utca“-ja úgy nézett ki, mint a hogy most, az már mégis több, mint a mennyit a színházba járó közönség érdekében is el lehetne hallgatni. Az utca két felől az egész tél folytán telve volt föld, jég, sár halmokkal, gödrökkel és senki sincs, ki tisztán tartásáról gondoskodna. Akár hányszor tanui voltunk, hogy

ni, hová elvárjuk mind őt, mind pedig a keze alatt levő marosmelleki és bácskai regementeket.

A felkelők postái azonban szerencsétlenül jártak.

Bácska felé akarván ugyanis Pérohoz menni, az aradi várból kiküldött őrjáratl hozta őket a véletlen össze. Az őrjárat szerencsétlenségükre szóba állott a két küldötöl, kik látván, hogy azok s magyarak, azt hívék hozzájuk tartoznak.

A katonáknak feltűnván a két ember magaviselete, bizalmasan tudakozódni kezdtek tőlük, hogy honnét jönek, hova mennek, minő járatban vannak?

A követek semmi rosszat nem sejtve, bizalmas együgyűséggel beszéltek el, hogy ők Pérot keresik, mert fontos izeneteket visznek neki a táborból, mint fővezériknek. A két katona még tovább kérdezősködött, s a szerencsétlen két követ még több bizalommal vallá be, hogy utasításuk van tudtára adni Péronak, „hogy immár ők készen vannak a 1,300-an a Körös vizei között és holnap kijönnek Erdőhegy alá, és hogy Péro is jönné már ki a maga két lovas és két gyalogregementjekkel hozzájuk.“²⁵⁾ (Folytatjuk.)

²⁵⁾ Lásd a n. k. kronikát 108 l.

TÁRCSA.

AZ 1735-KI ZENDÜLÉS TÖRTÉNETE.

Korrajz.

Irtá

K. Papp Miklós.

(Folytatás.)

A berendezett kis csapat kifáradva érkezett Szolnokhoz az nap dél tájt, a Tiszán azonban a rögtöni átkelés lehetetlen volt, mert a tavaszi olvadás a vizet annyira kiárasztotta, hogy a hidhoz közeledni sem lehetett, az átkelés pedig rajta csak a legnagyobb veszélyvel járt volna. A mig a nemesség, s a felültetett csapatok ebédelték s kipi-henték magokat, azalatt a Tiszán hajóhidat vertek s östvére már a tulós parti ugynevezett „Kandás“ házánál hozták rendbe magokat.

Másnap korán reggel megindulva Turig mentek, hol ekkor már a fővezér b. Orezyhoz Pod-raczky is csatlakozott a jász- és kunokkal. A fővezér az új erősítés után elhatározta megindulni. A tábor erőltetett menetben haladt Gyula felé, de a Körös vize itt is meg volt áradva, Szarvasnál usztattak át, s Csabán megpihenve hálásra is ott maradtak.

Most már az volt a főkérdés, hogy a felkelők hol táboroznak és mekkora számmal. A hir után — mely 8—10,000 ezerről beszélt, persze nem lehetett megindulni — Orezy tehát egy kémszemét indított el míg táborra megpihen, utasításul adván, hogy addig vissza ne térjenek, míg az ellenségről biztos hirt nem tudnak hozni.

És most tekintünk szét a felkelők táborában is. A napról napra jobban feketé vészetti nép moha örömmel sietett az erdők közzé a Kurucz világ óta nem élvezett független szabad életet még egyszer megizlelni.

A gondatlan jó élet az első napokban kinek ne lett volna tetszetős, kivált midőn a néprezerek még azzal is biztatták őket, hogy a bujdosó magyarak megindultak már hazájok felé roppant se- reggel, a szultán fővezérét küldi velök, hogy Rákóczi visszahelyezze fejedelmi méltóságába.²²⁾

²²⁾ E hitegetésnek tudjuk mennyi alapja lehetett. Rákóczi már nem élt, s a megelőző évben, midőn az eléggélelnek követeket küldék hozzá, akkor már halálos volt beteg-sége. Maga a tudós Horváth M. így szól erre vonatkozólag: „Összekötöttesben állottak-e a felkelő szerbek Rákócziával nem tudjuk; de meggondolván mily óvatossággal akarta ő 1718-ban intézni a felkelést, miszerint abba a törik minden izgatásai daczára sem akart bele fogni, míg legelább 8—10,000 zsoldos hadat nem lát zászlói alatt. Hozzá gondolván ehhez még betegeskedését is, összekötöttesé a lázadókkal nem látszik valószí-

a szinte fél öre felhalmozott sárba színáz után két három ember merült el egyszerre, legközelebből pedig egy színárba jövő család közül éppen egy öreg asszonyt látunk keresztül esni egy ilyen halmon, minek következtében színári látszó is porrá ment. Valóban szégyen, gyalázat, hogy éppen az az utczának legpiszkosabb, melynek talán legtisztábbnak kellene lenni.

— Ev. ref. főtanodánk ének-, fuvóhangszer és vonóhangszer karának karnagy és énektanár Szuk György vezénylete alatt próbatéte mult hó 29-én tartott meg a következő műsorozat mellett:

I. Szakasz. 1) Bézézetés. Vegyeskar a vonóhangszer karkisérlettel, szerző Szuk György. 2) Nyitány. Auber „Ördög része” eziml dalműből, fuvóhangszerkar. 3) Nép-dalok, férfiak. 4) Hegedű kettős, Viottitól, játszik: Sáni Bandi és Lukács Ödön. 5) Nagy magánydal, Erkel F. „Hunyadi” dalműből, hegedű előadja vonóhangszer kísérettel Lukács Ödön.

II. Szakasz. 1) a) „Ki igazán szabad?”... b) „Repül a felleg”, vegyeskar. 2) „Scena e Cavatina”, Verdi „Ernani” dalműből, fuvóhangszerkar. 3) Nép-dalok, férfiak. 4) Francia négyes, „Tíz leány és egy férj sem” operettből. 5) Canzona e Coro, Ricci F. „Stuart Mária” dalműből, fuvóhangszerkar. 6) Bérékesztés, Szuk Györgytől, nagy énekar vonóhangszerkar kísérettel. Záradéknál: Induló.

A próbatét legjobb sikerrel folyt mind végig, a taps a közönségtől, mely szép számmal volt, nem hiányzott. Valóban meg is érdemelték, mert mindenik tag szép előmenetelt tanúsított. Z

— Tausig Károly zongora művész városunkba készül hangversenyekeket adni.

+ A makfalvi széki ifjúság köszönetet mond barátosi Sz. Antalnak, hogy az olvasó egyesület számára egy gazdasági lapot volt szíves megrendelni.

+ A pesti lapokban olvassuk, hogy az ottani főúri körökben néhány nap óta híre jár, hogy császár ö Felsége közelebből három magyar főurat hercegi rangra fogna emelni. Gróf Károlyi Alajos berlini követet, gr. Apponyi londoni követet és gr. Nádasdi Ferencz erdélyi főkanzellárt emlegetik.

— Ha úgy futnának a magyar írók művei után a kiadók, mint a „Caesar élete” után, ugy Jókai Mór régóta milliommós lenne. Napoleon fenebbi munkájának csak német nyelven kiadására már Geroldnál négyezer ajánlat tétetett. Francia kiadó hatszáz ajánlkozott.

— Pesti levelezőnk említette volt utóbbi számunkban közzétett levélében, hogy az akadémiai titkárságra legtöbb kilátása van Csengerinek. A mint azonban a „P. Napló”-ból értesültünk, Csengeri elfoglaltságai miatt ez állomásra nem vállalkozhatott, a mi kérdésen kívül a szavazásokr tudva volt. Azonban az intézet nem kevésbé köztisztelt titkárt nyert Arany Jánosban, kinek reméljük, hogy ottani sürű elfoglaltságai mellett is szép lantja nem fog elnémulni.

+ A galicizai ostromállapot megszüntetése, távirják Bécsből tegnapi a „P. L.”-nak, a minis-tertanácsban újabban tárgyalattott s elhatározva lett. A galicizai országgyűlés a többi korona-tartományok országgyűlésével egyidőben hivatattik össze.

— A magyar országgyűlés összehívásának határideje, legújabb bécsi hírek szerint, még nincs megállapítva. Ez ügyben az udvari korlátnak érintkezésbe teszi magát a helytartóval s a megyék főispányával, az így szerzett értesítések alapján terjeszti javaslatait ö Felsége elé.

— A magyar országgyűlés igazi előkészületei, a „Debatte” tegnapi cikke szerint, ezek: 1) a katonai törvényszékek működésének megszüntetése politikai téren; 2) a törvényhatóságok bizottmányainak helyreállítása, melyek a választásokat vezessék s ellenőrizzék, 3) az 1848-diki törvények átvizsgálásának kérdése fölötti tárgyalások, hogy a kormány erre nézve határozott javaslattal állhasson az országgyűlés elé; 4) a közös ügyek megállapítása, azaz, hogy mit tart a kormány mulhatlanul közös ügyeknek, s mily kiterjedésben. — Czikkiró óhajtaná, hogy a kormány ne terjeszse elő a febr. 26-dikai pátenst, mert ha az 1848-diki törvények módosítását kívánja, a nevezett pátenst módosítását is előre meg kell engedni.

+ Bersek József, az 1848-49-ki mozgal-makból ismert férfi, s újabb időben, gr. Zichy Domokos révi uradalmának tisztartója, a mint a „Pol. Ujd.”-nak Élesdről írják, 58 évre terjedt s széptet-tekben gazdag életének jan. hó 17-én véget vetett. Szomorú tettét családi kelemetlen viszonyok okozták. Végperezéiről írja levelező: sőt elhatározás végóráiban, a már több idő óta tartó mogovátá-g-hoz szokott környezőinek még legkisebb gyanura sem edva jelt, magát a halálra teljesen elkészítette. Peldáztatások által minden eselédétől elbucsuva testét szokása ellenére melegvízzel mogyosatta, tisz-tába öltöztött, férfiasan szép szakállát, bajuszát ki-fésülte stb.; végrendeletét, a pénztár kulcsát, szá-madások s pénzek kimutatását, temetése feletti és egyéb intézkedéseket tartalmazó, s több helyre szóló levelekben kívül, szintén bepecsételt levelekben min-dnn szolgálattevőnek, még saját koporsójának díját is lezárta s asztalára rendezte, s miután megebé-delt, vánkósára hanyadt fekvé, egy mindkét csőre fölött pisztolylyal magát szívén lötte. Nyílt kivá-natban hagyta, hogy föle elvált nejeinek kis arz-

képét állított szívére helyezték. E hó 9-én tették a lehető legegyszerűbb, de tisztességes szertartás kö-zött önválasztott sírjába a sokat szenvedett és szebb halálra érdemes férfit. Nyugodjék békével.

+ Az utolsó velencei doge egy leánya jelenleg Pozsonyban van, hol az olasz nyelvből ad tanórákat. Ennek egyik nővére, bir szerint, gover-nante. Mintán a velencei köztársaság 1798-ban oszlattatott fel, a két hölgy mindenestire a matro-nák sorába tartozhatik.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, jan. 27. Az alsóház mai ülésében Giskrának azon indítványa, hogy Plener ismeretes nyilatkozata iránti jelentéstételre s eshető-leg javaslatételre bizottmány neveztesse ki, el-fogadtatott. Plener nem szólalt fel. A galicizai os-tromállapotnak megszüntetése a minis-tertanácsban újra fontolóra vétetett s elhatároztatott. A galicizai országgyűlés a többi koronaországok országgyűlé-seivel egyszerre fog összehívanni. Poroszország Austriának abbéli indokolt sürgetésére, hogy a hercegségek kérdésében siettesse elhatározását, akkép válaszolt, hogy a szakminis-teriumok munká-latai, melyek e várt válságnak szükségkép alapul fognak szolgálni, már közelednek befejezettségüköz. Egy odessai levél megerősíti, hogy a Dnieper és Dniester között 120,000 katona van elhelyezve. — Orosz ügynökök tengerészeket toborznak az Ar-chipelagus szigetségén.

Angolország. London, jan. 25. Két újabb páncélos hajó van készülőben, ezek építése már a mult télhezak alatt meg volt szavazva. A kor-mány azért siet ezek elkészítésével, mert újabb hitelt szándékszik kérni arra, hogy a páncélos-hajók számát 36-ra egészíthesse ki. Spitheadban a tengeri erődítmények befejezésül két új erődöt emelnek.

Az „Observer” megczáfolja azon elterjedt hírt, mintha az angol kormány, a déli confederatiót elismerni szándékozván, újabb csapatokat küldene Canadába, az éjszakiak részéről ellenségeskedések esetére.

Milner Gibson január 24-én ashtoni választói-hoz tartott beszédében felemlítvén a parlamenti re-formot s az amerikai ügybe nem avatkozást, többek közt így nyilatkozott: „Angolország a többi nem-zetektől megvárja a viszonyosságot, saját szabad-kereskedési politikájáért. Egy nagy haladás már is létesült. Azt Cobdennek lehet köszönni, ki Francia-országban szétöré a tiltó vámrendszert. Francia-ország, a siker által felbátorítva, jelenleg azon megszorítások alóli felszabadulásra gondol, miket saját hajózási törvényei foglalnak magukban.”

A „Daily news” a fölött elmélkedik, hogyan járand el Poroszország az encyclica kihirdetése tár-gyában s így következtetésre jut: Habár tulnyomó-lag protestans állam Poroszország; mindamellett sokkal bensőbb viszonyban áll Németország német államaival, hogysem oly közönyösen vehetné a szentszék követelő igényeit, mint a mi félreeső szigeti népnél; s a szabadelvű lapok felszólították a kormányt, hogy akadályozza meg az encyclica ki-hirdetését a kath. templomokban. De a minis-terium közlönye nem nyújt kilátást illetén hivatalos eljá-rásra. Az encyclica valóban oly indokokat enlit fel, s tételei oly tettekre ösztönöznek, melyekhez a polgári kormánynak mint ilyennek semmi köze. A mennyire polgári kormányok kerülnek a játékba, a pápa nyilatkozatai olyforma állást foglalnak, a minők egy pap vagy journalista egyéni álláspontjai szoktak lenni.

Franciaország. Páris, jan. 24. A „Jour-nal des Debats” ma a püspököknek az encyclicára vonatkozó nyilatkozatai s az államhozi viszonylatok felett elmélkedik. Ismétli, hogy az ő nézete szerint, azon alakban, a mint a püspökök előállanak tilta-kozásaikkal, a kormánynak nem volna egyéb teendője, mint tudomásul venni a tényt. Azonban ha a kormány ez alkalommal nem is akar nagy rend-szabályokhoz nyulni, s visszatartja magát a meg-torlástól, a mire bizonyos részről ösztönöztetik: azért a közvéleménynek megmarad az a joga, hogy az encyclicában foglalt hatalmi tulkapásokat kellő megvilágítással tüntesse fel. A vallásszabadságot illetőleg azt mondja a „Debats”, hogy sok püspök azon canoni jogra támaszkodik indokolásaival, melyet a római udvar története megerősít, mely a reformatio által történt szétválás óta egyre ismét-letik, s melynél fogva szakadatlanul azt vitatják, hogy az egyháznak joga van az eretnekséget erő-hatalommal is kiirtani; hanem a mely egyszersmind mindenkor megengedé azon hypothesisit is, miszerint felebaráti szeretetből s különféle tekinteteknél fogva az eretnekséget nem csak elnézni, de még bekes-ségben élni is szükséges azzal.

A „Temps” következő fellíró közleményt hoz: „Bizalomra méltó forrásból vett londoni tudósítások-ból kivehető, hogy Russell lord nemcsak mélyen sajnálja a multak miatt a londoni szerződés fel-adását; hanem alkalmat is lelt arra, hogy a her-cegségek kérdésének megoldása ügyében a nem-zetiségek politikájának szelleme szerint nyilatko-zék. Az angol külügyminis-ter ezen magartatása kiváltképpen azon alapos, vagy alaptalan félelem-nek lenne tulajdonítható, hogy Poroszországnak területi nagyobbodása következtében Franciaország

jogosultnak találna magát érezni, legalább keleti határainak kiigazítására. Egyébiránt az tisztán áll, miszerint Bismark politikája nagyon alkalmas lesz arra, ha megközelíté célját, hogy Franciaország-ban újra feléleszse a Rajna határra vonatkozó vágyakat, s azt is tudja másfelől mindenki, hogy Angolország legelőkelőbb szemrehányása e tárgy szokott lenni. Azt is átláthatja mindenki, hogy ha Angolország tavaly komolyan kész lett volna szilárdan és állhatatosan ajánlani azon megoldást, melyet Franciaország kissé nagyon is szerényen támogatott: semmi esetre se lett volna Bismarknak bátorsága azon veszedelmes politika követéséhez, a mely most egy kissé már későn zavarja fel An-golországot.

Az „Opin. Nationale” azon hírt, hogy a fran-czia csapatok Rómát oda fogják hagyni, pusztá ijesztgetéseknek nézik.

Páris, jan. 26. Franciaország és a római curia között nem javult a viszonylat, ambár az utóbbik mindenkép rajta van, hogy az encyclica jelentőségét alább szállítsa. Feszült kíváncsisággal várják itt a két kamra tárgyalásait, melyek előtt a kormány körülmenyesen fog nyilatkozni a curia és közte létező viszonyról. A senatusban Napoleon herceg fog az encyclikáról szólni, hogy milyen szellemben, azt előre gyaníthatni. Arról szó sincs, hogy a püspökök elleni hatóági eljárást megszünt-tessek.

Páris, jan. 27. Híre szárnyal, hogy a császár trónbeszédében egy helyütt az ultramontanok, valamint a pápaság elleneseinek türekvései is ro-szaltatni fognak.

Olaszország. Ricasoli befolyása jelentékeny többséget szerzett a szeptemberi egyezménynek; a képviselőház 140 szavazattal 67 ellen fogadta el azt, s a napirendre tért át. A végzés így lön for-mulázva: A képviselőház, tekintve, hogy a parla-mentnek a mostani viszonyok között Olaszország ujraszervezését kell előmozdítania: tekintve, hogy a mult események újra felidézése a szükséges vi-ták nyugalmát háborítaná; tekintve, hogy azon ál-dozatok, miket Turin hozott Olaszországról, s an-nak magartatása a főváros áttétele iránti törvény fölött tartott viták alatt, minden gyanuját a muni-cipalismusnak megczáfolja, köszönetét nyilvánítja a bizottmánynak s áttér a napirendre.

A turini állam-tanácsnak m. hó 24-én kelle összejúlni, hogy a kormány fölhívása folytán véle-ményt adjon a következő 3 pont iránt:

1) Ha valjon a királyság törvényei s a ko-rona előjogai értelmében, megadhatja-e az exequa-turt az encyclikához; meghatározván az encycliká-mak a nevezett törvényeknél, s előjogoknál fogva betiltandó fejezteit;

2) minő felelősséget vontak magukra ama püspökök, kik az encyclikát a kormányi exequatur kinyerése előtt kihirdették;

3) ha valjon az encyclica kihirdetését meg-lehetik, s meg lehet-e engedni ama szabadság te-ketéből, melyet a sajtó az ország alkotmányos törvényei szerint élvez.

Sienában egy népes meeting tartatván, ott ehatározatott a kamra elé kérvényt terjeszteni, a halálbitetés eltörlése s a vallási szerzetek meg-szüntetése iránt. A gyűlékezet „Éljen a király! él-jen Olaszország!” kiáltások közt oszlott szét.

Németország. A frankfurti „Börs. Zig.” szerint, a porosz herceg bécsi útjának célja nem Velence garantizása, a hercegségek annexiója fehére, hanem a két kormány közti barátságos vi-szonyok megszilárdítása s azon ígért, hogy esetleg Austriának engedtesse a szövetségi csapatok fe-leli főparancsnokság, ha ez a hercegségek bekebe-lezésére beleegyeznek.

A „Prov. Corresp.” ugyan e tárgyan így nyilatkozik:

„Frigyos Károly herceg Bécsből vissza-tér. Ő a cs. udvarnál a végső perzig a legmagasb meg-tiszteltetésben részesítettet. Ama számos ün-nepekkel, melyek jelenléte alkalmából ren-deztettek, ismételve bosszasabb bizalmas beszél-géseket folytatott a császárral, részint egyedül, ré-szint az Uralkodóhoz legközelebb álló tábornokok jelenlétében. Ebből helytelenül eredtek ujjal min-deféle hírek, a hercegnek a bécsi udvarral bi-zalmas politikai s katonai alkudozásai iránt. Föl-teletjük, hogy a lovagias császárra nézve nagy ér-dekű dolog volt, a szövetséges sereg főparancsno-kának szájából közléseket hallani, a közös dicstel-jes hadjárat eseményei a tapasztalatai iránt. Bizo-nyosan a vitéz hercegnek Bécsben tett látogatása, nola annak alapját nem képezék batározott politi-kai célok, arra is sokat tett, hogy a két német nagybatalmasság s fejedelmek közt a bajtársaság s szövetséges társaság örvendtes kötelékei még inkább erősbuljenek.”

Berlin, jan. 27. A „Nordd. Allg. Z.” meg-határozza azon hírt, mintha a korona syndicusai a porosz öröklési igényeket értékteleneknek nyil-vántották volna s tudatja a nevezett lap, hogy a koon syndicusai e tárgyan még nem tartottak tilét, mintán az előadókak még előbb a terjedel-me anyagot kell elkészítenie.

Orosz- és Lengyelország. Az „Ostsee Ztg.” írja a lengyel határszérlől, jan. 16-ról: A számos, Rómába menekült lengyel pap nem talál-arn a barátságos fogadtatásra és istápolásra, a mit Pius pápának a lengyel ügy iránt sokszor nyilvá-

nított rokonszerve után várhatik volna. Ellenkező-leg ott éppen a papság részéről feltűnő hidegség-gel sőt esekélyléssel fogadják őket, s többnyire szomorú sorsuknak engedik által, ug hogy sokan ismét kényszerültek a kath. keresztyénség főváro-sát elhagyni s Franklonban, vagy az ozman biro-dalomban menhelyet keresni.

Moszkva, jan. 20. Az ide egybegyűlt ne-messég gyűlése 276 szóval 36 ellen kérvényt ha-tározott a császárhoz intézni, s ezen iratban két kamarából álló képviselő testületek adományozása kéri.

Belgium. A kamra a hadügyi budget tár-gyalását folytatja. Mig némelyek megtámadják a katonai rendszert, s kiemelik, hogy az állandó se-reg tartására szentelt 40 milliót az ipar, kereske-dés s földmívelés kifejtésére lehetne alkalmazni, más képviselők azon tekintetből tagadják egy ily tetemes katonai szervezet szükségét, miszerint Bel-gium a szerződésök által az 5 nagybatalmasság protectiója alá van helyezve. Azonban a nagy több-ség a sereg fűntartásában az ország szabadsága s függetlenségének védőfalát akarja látni. Ezért szin-te bizonyos, hogy a hadügyi budget meg fog sza-vaztatni, ug a mint az a kormány által előter-jesztetett.

A képviselő kamra még mindig a hadügyi budgetet tárgyalja. A szónokok közül többen ellen-zék s többen támogaták a lefegyverkezést, a belga semlegesség nevében. F. hó 24-én a cabinet a ha-dügy jelen szervezetét védelmezé, s a hadügymi-nis-ter beszéde nagy sensatiót gerjesztett. A minis-ter nem akarja, hogy Belgium katonáskodó szerep-re vágyjék az európai bonyodalmak közepette; azonban nem lehetne tudni, hogy mit tart fönn a jövő, szerinte Belgiumnak, melynek a külföld elle-nében védnie kell magát, fönn kell tartania sere-gét, mely némileg magvát képezendi egy tetemesb haderőnek, ha az események egykor olyat szük-ségelnének. Erre a minis-ter ama veszélyeket tárgyal-ván, melyek Belgiumot fenyegetik, azt állítá, hogy ezen veszélyek egyike sem fog Franciaországtól eredni. „Amaz ország főnöke” — ugymond — „nem szűnt meg tökéletes loyaltás érzelmeit tanusítani Belgium irányában. Igaztalanság s haláltanság len-ne ezen érzelmeiket bizalmatlansággal viszonzni.”

Spanyolország. A „Numancia” páncélos-fregát, melynek jan. 26-án kelle Cadixből Callaó-ba indulniak, hogy résztvegyen ama hely tengeri erő-deinek megtámadásában, legközelebb ellenparancsot kapott, s e szerint nem hagyandja el Spanyolor-szágot. Ezen rendszabályt a Chincha szigetekből legújabban Madridba érkezett tudósításoknak tulaj-donítják, melyek szerint a spanyol-péruí viszály ki-egyenlítését valószínűnek lehet tekinteni.

Ujabb. Augsburg. jan. 28. A „Allgm. Ztg.” müncheni felhivatalos cikke megczá-folja azon állítást, mintha a bajor, szász és württembergi kormány Austriának a herceg-ségek ügyében követett politikájához csatla-kozott volna.

— Berlin, jan. 28. A költségvetési bizottmány elhatározta, hogy az előterjesztett költségvetésről teendő jelentésében kifejtendi, mennyiben alaposak az adóemelések ellen emelt panaszok és hogyan orvosolhatók s hogyan kell a közigazgatási sürgös szükségletet fedezni. A katonai költségvetésre nézve vo-natkozó határozatot felfüggesztendőnek látja s a többi költségvetési ágakra nézve csak is ideiglenes határozatokat vél hozandóknak. Az államkormányt felszólíttatni óhajtja, minő összegek költettek el az államkincstárból a dán háborura. Előadókul: Michaelis, Forcken-beck, Twesten, Reichenheim és Hoverbeck választattak meg.

— Páris, jan. 29. A Narvaez minis-terium ingadozik. O'Donnel a királynőhez hivatott, de a minis-ter elnökséget csak Olasz-ország elismertetésének föltétele alatt hajlandó elfogadni. Nem Thouvenel a senator, de ennek egy rokona halt meg.

— Turin, jan. 27. Tegnap este és ma délután csoportosulások. A syndicus esendre inti a polgárokat. Ma csoportosulások növe-kedőben levén a kormány közbe lépett, s a nemzetőrség a főczinkosokat elfogta. A nyu-galom helyreállott, a város nem vett részt a zavargásokban; a kormány köszönetet mond a nemzetőrségnek. A katonai törvényszék 59 katonai egyént idézett meg, kik fegyvereiket a szeptemberi eseménynél ok nélkül használták.

— Uj-York, jan. 19. Georgia belseje az észak mellett nyilatkozott, a mozgalom élén álló kormányzó feloszlata a polgárőr-séget. Az éjszakiak elfoglalták Fischer erődöt. Richmondi lapok szerint, Davis hajlandó békealkura.

— Bécs, jan. 20. A szűkebb birodal-mi tanács ez évben is egybehívatik. A pénz-ügyi bizottmány az államminis-terium budget-jéből, Schmerling és Lasser tiltakozása da-czára 19,000 frtot, a birodalmi törvénylap költségeiből pedig 10,000 frtot törölt ki.

BÉCSI BÖRZE január. 26-kán 1865.

Államadósság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5% ₀ es nemzeti kölcsön	100 frtos	80 15	80 25	Osztrák Lloyd	90 50 91 —
5% ₀ es metalliques	100 "	72 40	72 50	Dunagőzhajózási	95 50 96 —
4 1/2% ₀ es	100 "	63 25	63 50	Államvaspálya	900 frank 115 — 115 50
1839-dik évi teljes	100 "	162 50	168 —	Lomb-velencei	105 frtos 112 25 112 50
1839-dik évi rész	100 "	157 50	158 —		
1854-dik teljes	100 "	89 25	89 75		
1860-dik teljes	100 "	95 90	96 —		
1860-dik rész	100 "	98 40	98 50		
Záloglevelek.			Részvények.		
Nemzeti bank 10 éves	5% ₀	102 —	102 25	Hitelintézet	200 frtos 190 30 190 50
" " kisors. oszt.	5% ₀	93 75	94 25	Bankrészvény	— — 824 — 826 —
" " oszt. 6.	5% ₀	89 40	89 60	Alsó-osztr. esc.-bank	500 frtos 598 — 600 —
Gall. hit. int. osztr. ért.	4% ₀	—	73 50	Lloyd	500 " 235 — 236 —
Magyar földhitelintézet	5 1/2% ₀	81 —	82 —	Dunagőzhajózás	500 " 480 — 481 —
" " 10 év. jöv. jegy	6% ₀	—	—	Pesti kővezérid	506 " 345 — 350 —
Földtelepmentesítési köte-				Északi vasút	1000 " 1866 1868
levények.				Állam	500 " 207 20 207 40
5% ₀ es magyarországi	100 frtos	71 25	71 50	Déli	200 " 247 — 249 —
" erdélyi	100 "	71 50	72 —	Nyugati	200 " 138 75 139 25
" horvát	100 "	74 25	74 75	Tiszai	200 " 147 — 147 —
Sorsjegyek.			Váltók (devisek)		
Hitelintézeti	100 frtos	128 —	128 25	három hónapra.	
Dunagőzhajózási	100 "	86 50	87 50	Augsburg 100 dh német fr.	4 1/2% ₀ 96 80 97 —
Triest	100 "	110 —	111 —	Frankfurt 100 fr.	100 95, 105, 66 " 96 90 97 10
Eszterházy herceg	40 "	108 —	110 —	Hamburg 100 bankmark	3 1/2% ₀ 86 60 89 90
Salm	40 "	31 —	31 50	London 10 ft. sterling	3% ₀ 114 70 114 80
Pálffy	40 "	29 75	30 25	Páris 100 frank	4% ₀ 45 60 45 65
Clary	40 "	28 —	28 50	Pénznemek.	
St. Genois	40 "	29 —	29 50	Korona	15 80 15 85
Budai	40 "	27 —	27 50	Császári arany	5 42 5 43
Windischgrätz	20 "	17 75	18 25	Rézcsé	5 42 5 43
Waldstein	20 "	19 50	20 —	Napoleonsor	9 18 9 19
Keglevich	10 "	14 50	14 75	Orosz imperialok	9 43 9 45
				Porosz pénztári utalvány	1 71 1 72
				Ezüst	114 — 114 50

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekerposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:

Magyarhonba és külföldre naponta déli 12 órakor.
Szeben, Brassó, Oláhországba naponta déli 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponta déli 5 órakor.
Lengyelhonba és szlovákiai részbe, úgy Bükovina és Moldvába Csernovicz felé, valamint Választ, Dézs, Nagy-Bánya- és Beszter-terezére naponta déli 6 órakor.
Debreczen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N. Károlyra naponta déli 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3 órakor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:

Magyarhon- és külföldről, név szerint: Bécsből, Pestről, Kassáról, Szegedről, Temesvárról, Aradról, N. Váradról naponta 2—3 óra tájban.
Szeben felől, Brassóból, M. Váásrhelyről, Abrudbányáról, Zabuh-náról, Temesvárról és Tordáról naponta reggeli 8—9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai le-él posta naponta reggeli 6 órakor.
Debreczen felől Sz. Somlyón át naponta reggeli 6 órakor.
Mocsról naponta reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton déli 10 órakor.

A szekerposta indul:

Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponta déli 12 órakor.
Szebenbe és Brassóba stb. naponta déli 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponta déli 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterezére, Dézsre naponta déli 6 órakor.

A szekerposta érkezik:

Bécs, Pest és Nagy-Váradról naponta déli 2—3 óra közt.
Szebenből és Brassóból naponta reggeli 8—9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponta reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterezéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton déli 11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat érkezése után. — Szállítási díj 8 ft 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggeli 4 órakor. — Szállítási díj Tordáig 2 ft 10 kr. N. Enyedig 4 ft 38 kr. K. Fejérvárig 6 ft 56 kr. Szászsebe-sig 7 ft 35 kr. Szebenig 10 ft 40 kr. Brassóig 18 ft.
Brassóból N. Szebenbe kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N. Szebenből Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonatokon gyorslovak is kaphatók minden időtáiban.

Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka

Erdélyi

piaczi árak:

	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török-búza.	Marhabús
k r a j e z á r o k b a n.						
Beszterezse janár.	17.	324	—	180	64	200
Brassó	20.	334	200—180	200—176	98—92	274
Dézs	24.	260—240	150—130	—	80—70	170—160
K. Fejérvár	21.	348—338	200—180	—	130—120	150—140
M. Váásrhely	19.	380—378	212—200	—	110	268
N. Enyedig	26.	360—330	240—220	—	120—90	160—140
Szamosújvár jan.	23.	250—230	140—130	—	100—90	160—140
Szászváros	21.	360—340	220—200	—	130—124	180—170
Sz. Régen	19.	320—300	188—180	140—130	80—72	250—250
N. Szeben dec.	13.	373—320	213—200	—	127—113	240—213
Sz. Udvarhely jan.	24.	400	200	—	90	300
Torda jan.	21.	320—266	160—150	126—120	85—80	160—150

Gabonár Kolozsvárt jan. 26-kán 1865.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 2 ft 80 kr. Elegybúza 2 ft 50 kr. Rozs 1 ft 60 kr. Árpa — ft — kr. Zab — ft 80 kr. Török-búza 1 ft 50 kr. Pityóka — ft — kr. Marhabús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

1679 1865.

(25)

(1—1)

Hirdetmény.

Méltóztatott ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyesebben megengedni, hogy a belföldiek sorozása a császári mexicói szabad csapatba, a tavalyi május hó 1-jén keletkezett leafelsőbb határozvány által helybenhagyott szabványok megtartása mellett még folyó évi február 15-ig bezárólag folytathassák, azután pedig megszűnőtlenség.

Mi is ezennel közbiré tétetik.

Nagyszeben, január 18-kán, 1865.

NEM HIVATALOS.

(26)

(1—6)

Figyelemre méltó!

Az első Magyar kertész-gazdászati ügynökség bizomány magtára
P e s t r ő l.

Alólt van szerencsém jelenteni a t. közönségnek, miszerint a fennirt ügynökség bizomány magtárát birom, honnan a legkezebb bel- és külföldi gazdasági és kerti vetemény magvak, úgy szintén mindennemű fák, szőlővesszők, dísz-növények, virág-bagymák sat. sz. val minden oly tárgyak, a mik bel- és külföldi mag árjegyzékekben előfordulnak, nálam jelen évi február 10-éltől kezdve részint rőktön találhatók, részint megrendelhetők lesznek; még pedig ugyanazon árba, mint a fentnevezett ügynökségnél; a hol is a göngyök és a szállítási árak legutányosabb eszközéséről, s a legbiztosabb csira képes jó magvakról kezeskedek.

A fennevezett ügynökséget nem a nyereszkesedési vágy, hanem egyedül csak is azon óhajta vezette Erdélyben e vállalat felállítására, hogy nem csak Magyar, de a testvér Erdélyhon érdemes Gazdaközönségének is a legillendőbb ólós árban szolgálhasson e cikkekekkel; s ez által a gazdaság érdekét némű részben előmozditsa.

A nevezett cikkekre, továbbá jelen évi február 1-sőjéről kiállított arról szóló árjegyzékekre, s minden a gazdaság terére szükségeltető gépekre megrendeléseket a fennkített időtől fogva (bérmentett levelekben) elfogad, s azok pontos és gyors eszközéséről kezeskedik

tisztelőltik

TÓTH JÓZSEF,

míot a fennevezett bizottmány helyi ügynöke.

Főter Fröhlich-ház 164 szám alatt.

(32)

2 1/2

(25—26)

Osztr. cs. kir. legelőbb angolhon s amerikai szabad. ellátott

ANATHERIN SZÁJVEZ

POPP J. G. bécsi gyakorló fogorvostól, előbb Tuehlauben város rész 557 sz. jelenleg belváros Bogner-utca 2-dik sz. alatt a takarékpénztárral szembe.

Ára üvegenként 1 ft 40 kr.

cs. kir. szabad. FOGPÉP. Ára 1 ft

22 kr. FOGOLOM, udvas fogak önb-

töltésére. Ára 2 ft 10 kr.

NÖVENYI-FOGPOR papirtokba 63 kr.

Hogy a fenn jelett Szájviz, hosszas évekelt fogva, a fogak s más szájrészek legkezebb fenntartó szeréit esmeretett el, számos erre vonatkozólag közzé tett bizonyítványok által, a legmagasabb varamint a tisztelt urrend, s sok nagy érdemű, s jeles hírű orvosi egyéniségek részéről tanúsítva van.

Az Anatherin Szájviz, a legutóbbi világ-kiállítás mint kitűnő, a hamisítás ellen Angolhonban kir. szabadalommal biztosított, s Amerikába hasonló oltalom mellett szintén köztetszésben s kedveltségben részesítve, a birodalom első folyó lapjai által közzé tette, annak további dícséretére úgy hiszik nincs szükségük.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: WOLFF J. és Ehdud J. özvegyénél. Tordán: Wolff gyógyszer. Szebenben: Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabiok gyógyszer. Jekelius gyógyszer. G. Anton & C. Károly. Fehérvárról: Sander gyógyszer. Segesvárról: Misselbacher & Deutsch, Démián D. Beszterezén: Dietrich & Fleischer. Dézsén: Krömer Sámuel. Dédon: Büchler A., Bosniak & Gergely. Medgyesen: Polbert gyógyszer. Nagy-Enyedig: Oberth J. gyógyszer. M. Váásrhelyt: Fogarasi D. & Bucher. Szászvároson: Leonhardt, Büchler. Szász-Régenben: Traugott & Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz. Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézdi-Váásrhelyt: Nagy Jakab. Bőssörményben: Lányi J. gyógyszerész. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N. Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nyiregyháza: Bertalan gyógyszerész. Szinyer-Váralján: Gerber gyógyszer.

(283)

Növényi

(13—24)

Matico-befőcskendés (Injection) és Matico-tokocskák (Capseln).

parisi gyógyszerész GRIMAUULT és TÁRSÁTÓL,
rue de la Feuillade, 7 sz.

B. 886. 12. 2. Uj gyógyszer, a perui Matico-fa leveleiből készítve, a magki-ömlés gyors és biztos gyógyítására, a belső részek megszorulása vagy meggyuladása nélkül. Dr. Ricord s a pári orvosok nagyobb része minden más gyógyszerrel lemondta e gyógyszer megjelenése óta. A befőcskendés a betegség keletkezésekor alkalmaztatik, a tébelyek pedig minden koros vagy avult esetekben használnak, a melyek t. i. a copahú, cubebae és más érez alapon készült befőcskendések használatára nem akartak szünni.

Raktár van az osztrák birodalom minden nagyobb városai gyógyszerertáraiban.

Kolozsvárt: WOLFF J. gyógyszerertárban kapható.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S. Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S. Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

Emléklapok Kolozsvár előkorából.

Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és erdélyi Muzem-egylet levelező tagjától.
Borítékba füzve 40 kr.

A Girondiak története.

Irta Lamartine A., fordította Jánosi Ferencz. Az egész munka 10 kötetben fog megjelenni, minden kötet ára 1 ft. A két első kötet már megjelent.

Az általános világtörténet vezérfonala, leánytanodák számára és magánhasználatra. Oeser V-dik javított kiadása szerint. 90 kr.

Általános kór és körjelzést. Irta Balogh Kálmán orvostudor. 3 ft 50.

Szépészeti, az az aethetica. Elemező módszer szerint. Irta Purgstaller Kal. József. Uj változatlan lenyomat. 50 kr.

Általános nevelést. Dr. Peregriny Elek által. 2 ft.

Az inquisitio és egyéb spanyol titkos társulatok titkai. Irta Féréal M. V. Francziából Huszár Imre. Uj olosó kiadás. 2 ft 50 kr.

Ágnes. Társadalmi regény. Irta Homoród J. 2 kötet. 2 ft.

Két úr. Regény. Irta Kempen Győző. 4 kötet. 4 ft.

Egy párizsi vendéglő különszobájából. Ponson du Terrail regénye. Ford. Friebeiz Ferencz. 80 kr.

Egy komorna naplója. A IX-dik franczia kiadás után. Szerző arezképével. 1 ft 20 kr.

II. Napoleon. reichstadti herceg. Tört. regény. Enault J. után. Francziából. II. Napoleon arezképével. 1 ft 20 kr.

Egy halálra ítéltnek utolsó napja. Hugó Victor francziájából fordította Zilahy Pál. 50 kr.

A kameliás lölgy. Irta itj. Dumas Sándor. 2 kötet. 1 ft.

A Hora-támadás története.

Irta id. gróf Teleki Domokos. Ára 1 ft 80 kr. oszt. ért.

A kis Andor és Zoltán könyve. Elemi magyar Olvasókönyv. Mindkét nemű népiskolák I-ső és II-dik osztályainak számára irta Pánczél Ferencz. Tizerkét csinos fametszettel. Ára kemény kötésben 50 kr.

Bock E. K. I-or. Az egészség négy könyve. A magyarnép szükségéhez alkalmazva, számos fametszettel: I. kötet. Az egészséges ember testi mivolta. II. kötet. A testi egészség fenntartása. III. kötet. A beteg test ápolása. IV. kötet. Az ember szaporodása. 4 kötet ára 5 ft.

A magyar korona országainak rövid földrajza, népiskolák s általábanelemi osztályok használatára irta F. Szabó Sámuel tanár. III-dik kiadás. Ára füzve 28 kr. Kemény kötésben térképpel 65 kr.

A vegytan iskolája. Dr. Stöckhardt után dolgozta Berde Áron természettudományok tanára és a magy. tud. akademia I. tagja. Második átdolgozott kiadás. Ára 2 ft o. ért.

Képek a hazai történelemből. Ifjuság számára. Szerkeszté Táncoz János. Ára 50 kr. Díszkiadás, hat színezett képpel. 1 ft 60 kr o. é

Kempelen Győző. Két úr. Regény. 4 kötet. 4 ft.

Dr. Peregriny Elek. Általános nevelést. Ára 2 ft.

Jókai Mór. Hílyenek a nők? Elbeszélések. 2 köt. 2 ft.

Bartalus István. Két dudás egy csárdában. Regény a magyar zenés életből. 2 köt. Ára 1 ft 50 kr.

Zsigmond Vilmos. Bányatan. Kiváló tekintettel a köszémbányászatra, a kútás, furászat, s az ártézi kúta. Ábrákkal ára 4 ft.

Kolozsvári nagy Naptár

1865-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLOS. Ára 1 ft o. ért.

Magyar-német képes ABCZE

fekete képekkel 20 kr., színezett képekkel 50 kr.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 ft. Vadrózsák, Székely Népköltés Gyűjtemény. Szerkeszté Kríza János I-ső kötet 2 ft 50 kr. Uti rajzok. Két kötet. Irta Zombori Gedő. Ára 2 ft.

(27)

(1—3)

Eladó ház.

A küllmagyar-utczában, a 35 szám alatti telek, jó karban tartott, két lakosztályból álló épülettel, terjedelmes kerttel, örökön eladó.
Értekezni lehet t. Zakariás Antal ír szomszéd kereskedésében Kolozsvártt.

(28)

(1—3)

Waldemarin János, aranyozó Bécsből.

Ajánja magát minden az aranyozó szakmába vágó munkálatokra. Újannon aranyozás, takarítás és kijavítás végett átválal ócska tárgyakat, úgy ezírfázataikban is megrongált, vagy meghasadozott tükör, kép- és órákerékeket, csillárokat, fali és oltár-gyertyatartókat, abakdiszitményeket és függönytárgyakat. Foglalkozik továbbá mindenféle templomi munkákkal, oltár- kijavításokkal sat. A legjobb hírlé képfaragókkal levén üzleti összeköttetésben, képes alólt bármely követelményeknek megfelelni. A szabadban használatra szánt aranyozásokat, a tartósságérti kezeség mellett vállal el.

Lakik az óvárban, vízutca, a szivarboltal szemben, Kolozsvártt.

(14)

(3—4)

Figyelmeztetés a gazdaközönséghez.

Alólt tisztelttel jelentem a t. cz. gazdaközönségnek, hogy tavaszi szükségességeiket minél előbb rendeljék meg, hogy a kellő időben szolgálhassák, (mivel nagy mennyiségben készen nem tarthatók) úgy mint Vidats-féle ekék, váltó-ekék, kapáló, töltőgató, vető gépek, szoró vagy sorba vető-többléle exstirpatorok, sorhuzók, szoró és szelelő rosták, ló-hajtó göpelyek egy, két és négy lóerőre, cséplőgépek bármely minta szerint. Felvállalok továbbá mindenféle fa- és vas-munkákat illendő áron, valamint malom-munka igazításokat. A munka jóságáról egy évig kezeskedem. A megrendeléseknél 1/3 rész foglaló előre beküldendő. Értekezhetni személyesen vagy levél által Kolozsvártt külközéputeza 398 szám alatt.

BARIS JÓZSEF, gépész.

(23)

(3—3)

Nevelőnő.

Egy meg